C/2024/6206

18.10.2024

KOMISSION TIEDONANTO

fossiilisia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden taloudellisten kannustimien asteittaisesta lakkauttamisesta uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin mukaisesti

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

(C/2024/6206)

SISÄLLYS

Sivu

1. Johdanto 2
2. Tiedonannon tarkoitus 2
3. Yhteenveto säännöksistä 2
4. Säännösten täytäntöönpanoa koskevat ohjeet 2
   4.1. Määritelmät 2
   4.2. Tulkinta 4
   4.3. Esimerkkejä taloudellisista kannustimista, jotka eivät kuulu 17 artiklan 15 kohdan soveltamisalaan 6
   4.4. Poikkeukset 7
5. Tuleva merkityksellinen ohjeistus 8

1. **JOHDANTO**

Uudelleenlaaditussa rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä ([1]) esitetään, miten Euroopan unioni (EU) voi saavuttaa täysin hiilivapaan rakennuskannan vuoteen 2050 mennessä erilaisilla toimenpiteillä, jotka auttavat EU:n hallituksia parantamaan rakennusten energiatehokkuutta rakenteellisesti keskittyen erityisesti energiatehokkuudeltaan heikoimpien rakennusten kunnostamiseen.

Uudelleenlaadittu rakennusten energiatehokkuusdirektiivi tuli voimaan 28. toukokuuta 2024. Määräaika sen saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä on 29. toukokuuta 2026 lukuun ottamatta tiettyjä säännöksiä, joille on asetettu erityinen määräaika. Tämä koskee uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 17 artiklan 15 kohtaa, joka on tämän tiedonannon aiheena. Direktiivin 35 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava 17 artiklan 15 kohdan noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään 1. tammikuuta 2025 ja ilmoitettava asiasta komissiolle. Tähän voisi sisältyä myös selvitys mahdollisista käytännön täytäntöönpanotoimenpiteistä, joita on toteutettu 17 artiklan 15 kohdan saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

2. **TIEDONANNON TARKOITUS**

Tässä tiedonannossa annetaan ohjeita uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 17 artiklan 15 kohdasta. Ohjeilla pyritään edistämään säännösten ymmärtämistä ja helpottamaan niiden yhdenmukaisempaa ja johdonmukaisempaa soveltamista. Tiedonanto on osoitettu jäsenvaltioille ja muille tahoille, joille on tiedotettava säännöksistä. Siinä selvennetään ainoastaan direktiivin (EU) 2024/1275 säännöksiä. Siinä kootaan yhteen myös tietoja asianomaisten kansallisten viranomaisten ja sidosryhmien kanssa uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin hyväksymisen jälkeen käydystä tietojenvaihdosta. Komissio antaa myöhemmin lisäohjeita muista näkökohdista, jotka ovat merkityksellisiä uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanossa, mukaan lukien ohjeet fossiilisia polttoaineita käyttävien lämmityskattiloiden määritelmästä.

Tämä tiedonanto on tarkoitettu pelkästään ohjeistavaksi. Vain itse EU:n säädöksen teksti on oikeudellisesti sitova. Tämä asiakirja ilmentää sen laatimisajankohtana voimassa olevaa lainsäädäntöä, ja ohjeita voidaan muuttaa myöhemmin.

Euroopan unionin tuomioistuimella on yksinomainen toimivalta tulkita EU:n lainsäädäntöä sitovasti. Näissä ohjeissa esitettyjä näkemyksiä ei pidä ymmärtää siten, että ne määräävät ennalta komission kannan unionin tuomioistuimessa mahdollisesti käsiteltävissä asioissa. Euroopan komissio ja sen nimissä toimivat henkilöt eivät vastaa siitä, miten tämän julkaisun tietoja käytetään.

3. **YHTEENVETO SÄÄNNÖKSISTÄ**

Uudelleenlaadittu rakennusten energiatehokkuusdirektiivi auttaa EU:ta luopumaan asteittain fossiilisia polttoaineita käyttävistä lämmityskattiloista. Uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 17 artiklan 15 kohdan mukaan jäsenvaltiot eivät saa viimeistään 1. tammikuuta 2025 alkaen tarjota taloudellisia kannustimia fossiilisia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden asentamiseen, lukuun ottamatta niitä, joille on jo hyväksytty EU:n rahoitus.

4. **SÄÄNNÖSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOA KOSKEVAT OHJEET**

Direktiivin 17 artiklan 15 kohta kuuluu seuraavasti: *"Alkaen 1 päivästä tammikuuta 2025 jäsenvaltiot eivät saa tarjota taloudellisia kannustimia fossiilisia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden asentamiseen, lukuun ottamatta niitä, jotka on valittu ennen vuotta 2025 investointikohteiksi asetuksen (EU) 2021/241, asetuksen (EU) 2021/1058 7 artiklan 1 kohdan h alakohdan i alakohdan kolmannen luetelmakohdan ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/2115* ([2]) *73 artiklan mukaisesti."*

4.1 **Määritelmät**

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan 48 alakohdan mukaan ""**lämmityskattilalla**" [tarkoitetaan] lämmityskattilan rungosta ja polttimesta muodostuvaa yksikköä, joka on suunniteltu siirtämään palamisessa vapautuva lämpö nesteisiin".

([1]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2024/1275, annettu 24 päivänä huhtikuuta 2024, rakennusten energiatehokkuudesta (uudelleenlaadittu) (EUVL L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj).

([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (EUVL L 435, 6.12.2021, s. 1).

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä ei määritellä ”**yksittäistä lämmityskattilaa**” Johdanto-osan 14 kappaleessa selvennetään, että yksittäiset lämmityskattilat olisi erotettava hybridilämmitysjärjestelmistä, ”joissa käytetään huomattavasti uusiutuvaa energiaa, kuten esimerkiksi lämmityskattila, johon on yhdistetty aurinkolämpö tai lämpöpumppu”. 17 artiklan 15 kohdan soveltamiseksi yksittäinen lämmityskattila on näin ollen lämmityskattila, jota ei ole yhdistetty toiseen, uusiutuvalla energialla toimivaan lämmönkehittimeen, joka tuottaa huomattavan osuuden yhdistetyn järjestelmän kokonaisenergiantuotoksesta.

Hybridilämmitysjärjestelmällä tarkoitetaan hybrituotetta, jossa yhdistyy vähintään kaksi erityyppistä lämmönkehitintä. Esimerkkejä hybridilämmitysjärjestelmistä, joissa yhdistyy kaksi tai useampia tekniikoita lämmön ja kuuman veden tuottamiseksi rakennuksessa, ovat kaikki lämpöpumppujen ja lämmityskattiloiden yhdistelmät, hybridiaurinkolämpö (lämmityskattilan ja aurinkolämpöpaneelien yhdistelmä) ja näiden järjestelmien yhdistelmät. Hybridilämmitysjärjestelmä voidaan valmistaa sellaisenaan tai hybridisaatio voidaan toteuttaa asennushetkellä tai lisätä tuotteeseen myöhemmin paikan päällä tapahtuvana hybridisaationa. Yhteispolttoa, esimerkiksi biomassan ja hiilen suoraa yhteispolttamista kiinteällä polttoaineella toimivassa lämmityskattilassa, ei pidetä hybridilämmitysjärjestelmänä.

Näissä ohjeissa **asennuksella** tarkoitetaan yksittäisen lämmityskattilan hankintaa, kokoamista ja käyttöönottoa.

Fossiilisia polttoaineita ei määritellä rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä, vaan ne ymmärretään samalla tavalla kuin asetuksessa (EU) 2018/1999 ([3]), jonka 2 artiklan 62 alakohdassa ne määritellään uusiutumattomiksi hiilipohjaisiksi energialähteiksi, kuten kiinteiksi polttoaineiksi, maakaasuksi ja öljyksi.

Uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 2 artiklan 14 alakohdan mukaan, joka on yhdenmukainen muutetun uusiutuvan energian direktiivin (direktiivi (EU) 2018/2001, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä (EU) 2023/2413 ([4])) 2 artiklan 1 alakohdan kanssa, ”uusiutuvista lähteistä peräisin olevalla energialla” tai ”**uusiutuvalla energialla**” tarkoitetaan ”uusiutuvista, muista kuin fossiilisista lähteistä peräisin olevaa energiaa eli tuuli- ja aurinkoenergiaa (aurinkolämpö ja aurinkosähkö) sekä geotermistä energiaa, osmoottista energiaa, ympäristön energiaa, vuorovesi- ja aaltoenergiaa ja muuta valtamerienergiaa, vesivoimaa, biomassaa, kaatopaikoilla ja jätevedenpuhdistamossa syntyvää kaasua ja biokaasua”.

Muutetun uusiutuvan energian direktiivin 2 artiklan 22 a alakohdassa määriteltyjä uusiutuvia polttoaineita eli biopolttoaineita, bionesteitä, biomassapolttoaineita ja muuta kuin biologista alkuperää olevia uusiutuvia polttoaineita ei pidetä fossiilisina polttoaineina. Uusiutuvien polttoaineiden määritelmän piiriin kuuluvat sekä verkon ulkopuoliset että verkkopohjaiset polttoaineet.

Rakennusten energiatehokkuusdirektiivissä ei määritellä ”**taloudellisia kannustimia**”. Ne ymmärretään laajasti julkisen elimen ([5]) tarjoamana tai julkisista varoista ([6]) tarjottuna taloudellisena tukena. Tällaiset kansallisella, alueellisella tai paikallisella tasolla tarjottavat kannustimet voivat olla tehokas väline rakennusten lämmityksen hiilestä irtautumisen nopeuttamiseksi, ja ne voivat olla muodoltaan erilaisia, kuten suoria avustuksia ostajille, asentajille ja kolmansille osapuolille tai esimerkiksi rahoitusta ja rahoitusvälineitä, jotka on lueteltu rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 17 artiklan 7 kohdan ei-tyhjentävässä luettelossa, ja erityisesti verokannustimia (esimerkiksi alennetut verokannat) ([7]). Taloudelliset kannustimet voivat kohdistua muun muassa loppukäyttäjiin, asentajiin, valmistajiin ja kolmansiin osapuoliin tai talouden toimijoihin, jotka osallistuvat suoraan tai välillisesti lämmityskattiloiden asentamiseen. Jos taloudellisen kannustimen saaja on yritys, sovelletaan valtiontukisääntöjä ([8]). Tällaisia taloudellisia kannustimia voidaan pitää fossiilisten polttoaineiden tukimuotona, joten niiden asteittainen poistaminen edistäisi fossiilisten polttoaineiden tukien asteittaista poistamista.

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2018/1999, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, energiaunionin ja ilmastotoimien hallinnosta, Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 663/2009 ja (EY) N:o 715/2009, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 94/22/EY, 98/70/EY, 2009/31/EY, 2009/73/EY, 2010/31/EU, 2012/27/EU ja 2013/30/EU, neuvoston direktiivien 2009/119/EY ja (EU) 2015/652 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 525/2013 kumoamisesta (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 1).

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2018/2001, annettu 11 päivänä joulukuuta 2018, uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä (uudelleenlaadittu) (EUVL L 328, 21.12.2018, s. 82) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/2413, annettu 18 päivänä lokakuuta 2023, direktiivin (EU) 2018/2001, asetuksen (EU) 2018/1999 ja direktiivin 98/70/EY muuttamisesta uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisen osalta sekä neuvoston direktiivin (EU) 2015/652 kumoamisesta (EUVL L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj).

([5]) Energiatehokkuudesta annetun direktiivin (EU) 2023/1791 2 artiklan 12 alakohdan määritelmän mukaisesti.

([6]) Valkoisten todistusten järjestelmien kautta tapahtuva rahoitus kuuluu ”taloudellisten kannustimien” käsitteeseen siltä osin kuin sitä voidaan pitää julkisena tai julkisesti valvottuna.

([7]) Direktiivin 17 artiklan 7 kohdan mukaan ”jäsenvaltioiden on edistettävä mahdollistavan rahoituksen ja rahoitusvälineiden tehokasta kehittämistä ja käyttöä, kuten rakennusten perusparannukseen tarkoitettuja energiatehokkuusluottoja ja asuntolainoja, energiatehokkuussopimuksia, pay-as-you-save-rahoitusjärjestelmiä, verokannustimia, esimerkiksi parannustöiden- ja materiaalien alennettua verotasoa, verotuksen tai laskun yhteydessä takaisin maksettavaa rahoitusta, takuurahastoja, pitkälle meneviin perusparannuksiin tarkoitettuja rahastoja, sellaisiin perusparannuksiin tarkoitettuja rahastoja, joiden tavoitteena oleviin energiansäästöihin sovelletaan merkittävää vähimmäiskynnystä, sekä asuntolainasalkkua koskevia vaatimuksia”.

([8]) Ks. komission asetuksen (EU) N:o 651/2014, annettu 17 päivänä kesäkuuta 2014, tiettyjen tukimuotojen toteamisesta sisämarkkinoille soveltuviksi perussopimuksen 107 ja 108 artiklan mukaisesti (EUVL L 187, 26.6.2014, s. 1) 38 a artikla ja komission tiedonannon ”Vuoden 2022 suuntaviivat ilmastotoimiin, ympäristönsuojeluun ja energia-alalle myönnettävälle valtiontuelle” 4.2 jakso (EUVL C 80, 18.2.2022, s. 1).

”Taloudellisten kannustimien” käsite ei ulotu esimerkiksi direktiivissä 2014/24/EU ([9]) tarkoitettuihin hankintoja ja hankintasopimuksia koskeviin menettelyihin sellaisten julkisten elinten laitoksissa, jotka ovat kokonaan tai osittain riippuvaisia julkisesta talousarviosta, siltä osin kuin tällaiset sopimukset heijastavat markkinaolosuhteita eivätkä sisällä (tai niihin ei yhdistetä) minkäänlaista tukea. Rakennuksia varten tehtävien julkisten hankintojen on oltava direktiivin (EU) 2023/1791 ([10]) 7 artiklan mukaisia.

4.2 **Tulkinta**

Direktiivin 17 artiklan 15 kohtaa sovelletaan **fossiilisia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden asentamiseen**. Tämä tarkoittaa sellaisen lämmityskattilan hankintaa, kokoamista ja käyttöönottoa, joka 1) polttaa fossiilisia polttoaineita eli uusiutumattomia hiilipohjaisia energialähteitä, kuten kiinteitä polttoaineita, maakaasua ja öljyä, ja 2) on yksittäinen lämmityskattila eli sitä ei ole yhdistetty toiseen, uusiutuvaa energiaa käyttävään lämmönkehittimeen, joka tuottaa huomattavan osuuden yhdistetyn järjestelmän kokonaisenergiantuotoksesta. Sillä, onko fossiilisia polttoaineita käyttävän yksittäisen lämmityskattilan asentaminen osa esimerkiksi pitkälle menevää tai integroitua perusparannusta, ei ole tässä yhteydessä merkitystä.

Se, katsotaanko kaasukäyttöisen lämmityskattilan ”toimivan fossiilisilla polttoaineilla”, riippuu **kaasuverkon polttoainejakaumasta lämmityskattilan asennushetkellä**. Jos paikallisessa kaasuverkossa käytetään pääasiassa maakaasua, kaasukäyttöisen lämmityskattilan asentamiseen ei yleensä pitäisi myöntää taloudellisia kannustimia. Jos paikallisessa kaasuverkossa käytetään pääasiassa uusiutuvia polttoaineita, kaasukäyttöisen lämmityskattilan asentamiseen voi saada 17 artiklan 15 kohdan mukaan taloudellisia kannustimia. Jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten tehtävänä on varmistaa, että käytettävissä on tarkastusväline, jolla asia voidaan tarkastaa asennushetkellä.

Jotta **verkon ulkopuolisia lämmityskattiloita** ei pidettäisi ”fossiilisia polttoaineita käyttävinä”, jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten on vaadittava ja varmistettava luotettavalla ja uskottavalla tavalla, että yksikkö toimii todellisuudessa uusiutuvilla polttoaineilla **asennushetkellä ja myös sen käyttöiän ajan** olettaen, että tuensaaja päättää verkon ulkopuolisessa lämmityskattilassa käytettävästä polttoaineesta koko tämän käyttöiän ajan.

Tällainen seuranta voi olla osa säännöllisiä paikan päällä suoritettavia lämmitysjärjestelmän tarkastuksia tai muita jäsenvaltioissa suoritettavia lämmitysjärjestelmien tarkastuksia. Siinä olisi myös otettava huomioon EU:n tietokanta nestemäisten ja kaasumaisten uusiutuvien polttoaineiden ja kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden jäljittämistä varten ([11]).

Kun otetaan huomioon 17 artiklan 15 kohdan taustalla oleva periaate, jonka mukaan **fossiilisten polttoaineiden käyttöön lämmityskattiloissa ei pitäisi kannustaa**, taloudellisia kannustimia olisi myönnettävä ainoastaan hybridilämmitysjärjestelmille, joissa käytetään huomattavasti uusiutuvaa energiaa, ja vain **oikeassa suhteessa** siihen, missä määrin niissä käytetään uusiutuvia energialähteitä. Näin ollen 100-prosenttisesti uusiutuvaan energiaan perustuvan lämmitysjärjestelmän asentamiseen olisi kannustettava voimakkaammin kuin hybridilämmitysjärjestelmän asentamiseen.

Määritellessään ”**hybridilämmitysjärjestelmiä, joissa käytetään huomattavasti uusiutuvaa energiaa**”, jäsenvaltioiden on varmistettava, että hybridijärjestelmän uusiutuvaa energiaa käyttävä osa, kuten aurinkolämpölaite tai lämpöpumppu, tuottaa huomattavan osan energiantuotannosta (eli rakennuksen lämmitystarpeesta). Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä tämä arviointi, ja se riippuu tilanteesta. Kyseessä voi olla jälkikäteen paikan päällä tehty hybridisaatio, jolloin rahoitusta tarvitaan vain niihin elementteihin, jotka liittyvät järjestelmään lisättyyn uusiutuvaan lämmöntuotantoon, tai erityisiin hallintalaitteisiin, joita käytetään hallitsemaan komponenttitekniikoiden yhteistoimintaa. Erilainen tapaus on tehdasvalmisteinen hybridilämmitysjärjestelmä, joka saatetaan markkinoille hybridituotteena, jolloin taloudellinen kannustin voi kattaa koko tuotteen, mutta sen olisi oltava oikeassa suhteessa hybridilämmitysjärjestelmässä käytettyjen uusiutuvien energialähteiden osuuteen.

([9]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/24/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014 , julkisista hankinnoista ja direktiivin 2004/18/EY kumoamisesta ETA:n kannalta merkityksellinen teksti (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 65).

([10]) (Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2023/1791, annettu 13 päivänä syyskuuta 2023, energiatehokkuudesta ja asetuksen (EU) 2023/955 muuttamisesta (uudelleenlaadittu teksti) (ETA:n kannalta merkityksellinen teksti) (EUVL L 231, 20.9.2023, s. 1).

([11]) Uusiutuvan energian direktiivin 31 a artiklassa säädetään, että komission on varmistettava viimeistään 21. marraskuuta 2024, että perustetaan EU:n tietokanta nestemäisten ja kaasumaisten uusiutuvien polttoaineiden ja kierrätettyjen hiilipitoisten polttoaineiden jäljittämiseksi. Komission delegoidussa asetuksessa (EU) 2023/1184 otetaan käyttöön unionin menetelmä, jossa vahvistetaan muuta kuin biologista alkuperää olevien uusiutuvien polttoaineiden tuotantoa koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

Jäsenvaltioiden on täsmennettävä, millainen uusiutuvan energian osuus hybridilämmitysjärjestelmissä on ”huomattava”, ja varmistettava samalla, että täytäntöönpano tapahtuu tämän periaatteen ja johdanto-osan 14 kappaleen hengen mukaisesti. Koska lopullisena tavoitteena on luopua asteittain fossiilisten polttoaineiden käytöstä lämmityskattiloissa, hybridilämmitysjärjestelmien käyttöön tulisi kannustaa vain siirtymävaiheen ratkaisuna, jos on realistiset näkymät siitä, että fossiilisten polttoaineiden käyttö järjestelmässä on väliaikaista, jolloin vältetään lukkiutuminen fossiilisiin polttoaineisiin. Tätä varten jäsenvaltioiden olisi perustettava kansalliseen toimintaympäristöön soveltuva seuranta- ja valvontajärjestelmä. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kaikki kansalliset toimenpiteet, joilla tarjotaan taloudellisia kannustimia tällaisille hybridijärjestelmille, edistävät tehokkaasti muussa EU:n lainsäädännössä ([12]) määriteltyjen ilmasto- ja energiatavoitteiden saavuttamista ottaen huomioon myös se, miten niiden kansallisilla energia- ja ilmastosuunnitelmilla saavutetaan kyseiset tavoitteet.

Tässä yhteydessä on tärkeää huomata, että vaikka 17 artiklan 15 kohta ei sulje pois taloudellisia kannustimia uusiutuvia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden asentamiselle, tällaiset taloudelliset kannustimet saatetaan kieltää energiamerkintäpuiteasetuksen ([13]) 7 artiklan 2 kohdassa. Mainitussa säännöksessä jäsenvaltiot velvoitetaan kohdentamaan tarjoamansa kannustimet ”**kahteen parhaaseen energiatehokkuusluokkaan, joissa tuotteita on merkittävän paljon**”, tai vielä parempiin luokkiin, joista säädetään missä tahansa kyseisen tuotteen energiamerkintää koskevassa EU:n delegoidussa säädöksessä. Tämä tarkoittaa, että energiamerkinnän piiriin kuuluvien, lämpöteholtaan enintään 70 kW:n tilalämmittimien osalta jäsenvaltiot voivat tarjota kannustimia vain sellaisille tilalämmittimille, jotka kuuluvat kahteen parhaaseen energialuokkaan, joissa tuotteita on merkittävän paljon ([14]). Saatavilla olevien tietojen perusteella yksittäiset lämmityskattilat eivät kuulu kahteen parhaaseen luokkaan ([15]), joissa tuotteita on merkittävän paljon, eikä niille siten voida tarjota kannustimia riippumatta siitä, poltetaanko niissä fossiilisia polttoaineita vai uusiutuvia polttoaineita. Hybridikattiloille ja lämpöpumpuille voidaan tarjota kannustimia, koska ne ovat tehokkaampia ja kuuluvat siksi energiamerkkinsä kahteen parhaaseen energialuokkaan, joissa tuotteita on merkittävän paljon ([16]). Edellä mainittua säännöstä ei sovelleta lämmityskattiloihin, jotka on erityisesti suunniteltu käyttämään pääasiassa biomassasta tuotettuja kaasumaisia tai nestemäisiä polttoaineita ([17]), koska niihin ei sovelleta EU:n energiamerkintäsääntöjä.

Kiinteän polttoaineen biomassakattiloilla on oma energiamerkintäsäädöksensä ja mukautettu asteikko: koska ne sijoittuvat kahteen parhaaseen luokkaan, joissa tuotteita on merkittävän paljon, niille voidaan tarjota kannustimia ([18]) ([19]).

Tapaa, jolla energiamerkintäpuiteasetuksen 7 artiklan 2 kohta on pantu täytäntöön, käsitellään tulevassa arviointikertomuksessa, jonka komissio antaa elokuuhun 2025 mennessä tiedottaakseen Euroopan parlamenttia ja neuvostoa siitä, miten tehokkaasti asetus (EU) 2017/1369 ja sen nojalla annetut säädökset ovat antaneet kuluttajille mahdollisuuden valita tehokkaampia tuotteita.

([12]) Mukaan lukien asetus (EU) 2021/1119 eurooppalaisesta ilmastolaista, asetus (EU) 2018/842 taakanjaosta, direktiivi (EU) 2023/2413 uusiutuvasta energiasta ja direktiivi (EU) 2023/1791 energiatehokkuudesta.

([13]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/1369, annettu 4 päivänä heinäkuuta 2017, energiamerkintää koskevien puitteiden vahvistamisesta ja direktiivin 2010/30/EU kumoamisesta (EUVL L 198, 28.7.2017, s. 1).

([14]) Komission delegoitu asetus (EU) N:o 811/2013, annettu 18 päivänä helmikuuta 2013 , Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2010/30/EY täydentämisestä tilalämmittimien, yhdistelmälämmittimien, tilalämmittimestä, lämmönsäätölaitteesta ja aurinkolämpölaitteesta koostuvien kokoonpanojen sekä yhdistelmälämmittimestä, lämmönsäätölaitteesta ja aurinkolämpölaitteesta koostuvien kokoonpanojen energiamerkinnän osalta (EUVL L 239, 6.9.2013, s. 1).

([15]) Ks. energiamerkintöjen eurooppalainen tuoterekisteri (EPREL). Ks. julkisella EPREL-verkkosivustolla (europa.eu) luettelo tilalämmittimistä sekä mallien määrä ja yleisyys luokittain ja mallien jakautuminen energialuokittain.

([16]) Hybridikattilat ovat osa lämpöpumppuja/kokoonpanoja komission delegoidussa asetuksessa (EU) N:o 811/2013, ja niille voidaan siten tarjota kannustimia.

([17]) Uusiutuvan energian direktiivissä ”biomassalla” tarkoitetaan sellaisten biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden biohajoavaa osaa, jotka ovat peräisin maataloudesta, mukaan lukien kasvi- ja eläinperäiset aineet, metsätaloudesta ja niihin liittyviltä tuotannonaloilta, myös kalastuksesta ja vesiviljelystä, sekä jätteiden, mukaan lukien biologista alkuperää olevat teollisuus- ja yhdyskuntajätteet, biohajoavaa osaa. Viittauksella ”erityisesti suunniteltuun” on merkitystä lämmityskattiloille, jotka on suunniteltu toimimaan esimerkiksi raakabiokaasulla, jossa epäpuhtauksien osuus on suuri.

([18]) Biomassakattilat, joiden teho on enintään 70 kW, kuuluvat kiinteän polttoaineen kattiloiden ja kiinteän polttoaineen kattilasta, lisälämmittimistä, lämmönsäätölaitteista ja aurinkolämpölaitteista koostuvien kokoonpanojen energiamerkinnästä 27. huhtikuuta 2015 annetun asetuksen (EU) 2015/1187 soveltamisalaan.

([19]) Jos biomassapolttoaineita käytetään laitoksissa, jotka tuottavat sähköä, lämmitystä ja jäähdytystä ja joiden nimellinen kokonaislämpöteho on vähintään 7,5 MW kiinteiden biomassapolttoaineiden osalta ja vähintään 2 MW kaasumaisten biopolttoaineiden osalta, uusiutuvan energian direktiivin 29 artiklassa vahvistettujen kestävyys- ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskriteerien olisi täytyttävä. Tällaisissa tapauksissa on tarpeen tarkistaa näiden kriteerien noudattaminen mainitun direktiivin 30 artiklassa vahvistettujen sääntöjen mukaisesti.

Jos lämmityskattiloille, jotka on erityisesti suunniteltu pääasiassa biomassasta tuotettujen kaasumaisten tai nestemäisten polttoaineiden käyttöä varten, ja (kiinteän polttoaineen) biomassakattiloille myönnetään taloudellisia kannustimia, asianomaisten viranomaisten olisi arvioitava, miten tällaisten kattiloiden käytön edistäminen voi vaikuttaa muun EU:n lainsäädännön, kuten ilman saastumiseen liittyvän lainsäädännön ([20]) tai maankäytöstä, maankäytön muutoksesta ja metsätaloudesta aiheutuviin kasvihuonekaasupäästöihin liittyvän lainsäädännön ([21]), tavoitteiden saavuttamiseen.

4.3 **Esimerkkejä taloudellisista kannustimista, jotka eivät kuulu 17 artiklan 15 kohdan soveltamisalaan**

Tässä jaksossa annetaan esimerkkejä tapauksista, jotka eivät kuulu 17 artiklan 15 kohdan soveltamisalaan, koska niitä ei voida pitää taloudellisina kannustimina fossiilisia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden asentamiseen. Jäsenvaltiot voivat myöntää tällaisille investoinneille taloudellisia kannustimia edellyttäen, että kannustimet suunnitellaan valtiontukisääntöjen mukaisesti ([22]), kun kannustimen saaja on yritys.

— Hybridilämmitysjärjestelmät, joissa käytetään huomattavasti uusiutuvia energialähteitä

  Kuten johdanto-osan 14 kappaleessa todetaan, on edelleen mahdollista tarjota taloudellisia kannustimia sellaisten hybridilämmitysjärjestelmien asentamiseen, joissa käytetään huomattavasti uusiutuvaa energiaa (kuten lämmityskattila, johon on yhdistetty aurinkolämpö tai lämpöpumppu). Tällaisten taloudellisten kannustimien olisi oltava oikeassa suhteessa siihen, missä määrin hybridilämmitysjärjestelmässä käytetään uusiutuvia energialähteitä.

— Lisäkustannukset, jotka liittyvät siirtymiseen uusiutuvien kaasujen käyttöön kattilassa

  Nämä kustannukset voivat liittyä asunnon sisäisen jakelujärjestelmän parantamiseen, liitäntäpisteeseen tai paikan päällä tapahtuvaan hybridisaatioon tai olla lisäinvestointeja teknisiin mukautuksiin, joilla varmistetaan uusiutuvan energian käyttö lämmityskattilassa. Nämä kustannukset voivat liittyä esimerkiksi lisäinvestointeihin lämmitysjärjestelmän sellaisiin osiin, jotka mahdollistavat 100-prosenttisesti uusiutuvan energian käytön.

— Kannustimet, jotka eivät liity asennukseen

  Kannustimiin, jotka liittyvät muihin toimiin kuin asennukseen, kuten fossiilisia polttoaineita käyttävien kattiloiden kunnossapitoon, korjaukseen tai käytöstä poistamiseen esimerkiksi romutuspalkkioiden avulla, ei sovelleta rahoituksen asteittaista lakkauttamista koskevaa säännöstä.

  Tällaiset kannustimet voivat olla merkityksellisiä, jotta voidaan estää hätävaihdot rikkoutumisen jälkeen ja mahdollistaa tietyn osan korjaaminen tai korvaaminen. Niihin voi sisältyä esimerkiksi lämmityskattiloiden vuokraaminen väliaikaisesti energiankuluttajille nykyiseen tai suunniteltuun kaukolämmitys- ja -jäähdytysjärjestelmään kuuluvilla alueilla.

  Toinen esimerkki, joka ei kuulu tämän säännöksen soveltamisalaan, ovat taloudelliset kannustimet rakennusten automaatio- ja ohjausjärjestelmien asentamiselle fossiilisia polttoaineita käyttävillä yksittäisillä lämmityskattiloilla toimiviin lämmitysjärjestelmiin.

— Energian kohtuuhintaisuutta koskevat toimenpiteet

([20]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2284, annettu 14 päivänä joulukuuta 2016, tiettyjen ilman epäpuhtauksien kansallisten päästöjen vähentämisestä, direktiivin 2003/35/EY muuttamisesta sekä direktiivin 2001/81/EY kumoamisesta (EUVL L 344, 17.12.2016, s. 1).Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/50/EY, annettu 21 päivänä toukokuuta 2008, ilmanlaadusta ja sen parantamisesta ((EUVL L 152, 11.6.2008, s. 1).

([21]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/839, annettu 19 päivänä huhtikuuta 2023, asetuksen (EU) 2018/841 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse soveltamisalasta, raportointia ja vaatimusten noudattamista koskevien sääntöjen yksinkertaistamisesta ja jäsenvaltioiden tavoitteiden asettamisesta vuodelle 2030 sekä asetuksen (EU) 2018/1999 muuttamisesta seurannan, raportoinnin, edistymisen seurannan ja uudelleentarkastelun parantamisen osalta (EUVL L 107, 21.4.2023, s. 1).

([22]) Ks. alaviite 8. Jäsenvaltioiden, joissa säädetään tällaisten kannustimien myöntämisestä osana rakennusten energia- tai ympäristötehokkuuden parantamista koskevaa kunnostussuunnitelmaa ilmasto-, energia- ja ympäristötuen suuntaviivojen 4.2 jakson mukaisesti, on ilmoitettava asiasta komissiolle ja odotettava sen arviointia ennen tukijärjestelmien perustamista.

Tällaisia toimenpiteitä voivat olla kuluttajahintatuki, sosiaalisin perustein määritellyt hinnat tai tulotuki fossiilisilla polttoaineilla lämmitykselle. Haavoittuvassa asemassa olevat kotitaloudet kärsivät eniten fossiilisten polttoaineiden hintojen noususta. Julkinen tuki ei saisi lukita niitä fossiilisten polttoaineiden käyttöön tulevaisuudessa. Siksi edellä mainittujen toimenpiteiden olisi edelleen oltava hyvin kohdennettuja, väliaikaisia ja täydentäviä rakenteellisille toimenpiteille, joilla puututaan myös energiaköyhyyden perimmäisiin syihin energiaköyhyydestä annetun komission suosituksen ([23]) mukaisesti. Kaikissa sosiaalisesta ilmastorahastosta rahoitettavissa toimenpiteissä on noudatettava sosiaalista ilmastorahastoa koskevan asetuksen ([24]) mukaisia suoraa tulotukea koskevia sääntöjä.

Sen sijaan, että jäsenvaltiot käyttäisivät taloudellisia kannustimia kannustaakseen fossiilisia polttoaineita käyttävien lämmityskattiloiden korvaamiseen uusilla fossiilisia polttoaineita käyttävillä lämmityskattiloilla, niiden olisi tuettava olemassa olevien lämmityskattiloiden korjaamista tai tarjottava väliaikaisia lämmitysratkaisuja (esimerkiksi lämmityskattiloiden vuokraus), joihin liittyy haavoittuvia kotitalouksia koskeva suurempi tuki muille lämmitysjärjestelmille kuin fossiilisia polttoaineita käyttäville yksittäisille lämmityskattiloille (kuten uusiutuviin energialähteisiin perustuville lämmitysjärjestelmille tai hybridijärjestelmille, joissa käytetään huomattavasti uusiutuvia energialähteitä).

— Kannustimet, jotka eivät liity lämmityskattiloihin

Laitteet, jotka eivät kuulu lämmityskattiloiden määritelmän piiriin, kuten uunit tai mikroyhteistuotanto, eivät kuulu fossiilisia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden taloudellisten kannustimien asteittaisen poistamisen soveltamisalaan.

Laajemmassa asiayhteydessä ja näiden ohjeiden mukaisen yksittäisten lämmityskattiloiden taloudellisten kannustimien asteittaista poistamista koskevan säännöksen hengessä jäsenvaltioita kehotetaan kuitenkin tarjoamaan kannustimia siirtymiselle uusiutuviin polttoaineisiin kaikissa fossiilisiin polttoaineisiin perustuvissa lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmissä.

Uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 13 artiklan 6 kohdan neljännessä alakohdassa säädetään erityisesti, että ”jäsenvaltiot voivat säätää uusista kannustimista ja rahoituksesta, joilla kannustetaan siirtymistä fossiilisia polttoaineita käyttävistä lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmistä muihin kuin fossiilisiin polttoaineisiin perustuviin lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmiin”.

— Yksittäiselle tuensaajalle ennen 1. tammikuuta 2025 myönnettyjen ja ilmoitettujen kannustimien maksaminen

Jos julkinen elin on jo tehnyt päätöksen taloudellisen kannustimen tarjoamisesta ja siitä on ilmoitettu yksittäiselle tuensaajalle ennen 1. tammikuuta 2025, oikeutettu odotus on syntynyt ennen kyseistä päivämäärää ja tällaisten taloudellisten kannustimien tosiasiallinen maksaminen voi tapahtua kyseisen päivämäärän jälkeen.

4.4 **Poikkeukset**

Direktiivin 17 artiklan 15 kohdassa säädetään **poikkeuksesta** taloudellisten kannustimien kieltämiseen fossiilisia polttoaineita käyttävien yksittäisten lämmityskattiloiden asentamiseksi 1. tammikuuta 2025 jälkeen, jos investointikannustimet **täyttävät samanaikaisesti kaksi edellytystä**:

1) Ne rahoitetaan seuraavista:

— Elpymis- ja palautumistukiväline ([25])

— Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) ja koheesiorahasto ainoastaan silloin, kun sovelletaan asetuksen (EU) 2021/1058 7 artiklan 1 kohdan h alakohdan i alakohdan kolmannen luetelmakohdan säännöksiä ([26]). Tämä säännös mahdollistaa asunnoissa ja rakennuksissa investoinnit maakaasukäyttöisiin lämmityskattiloihin ja lämmitysjärjestelmiin, joilla korvataan hiili-, turve-, ruskohiili- tai öljyliuskepohjaiset järjestelmät.

([23]) Komission suositus (EU) 2023/2407, annettu 20 päivänä lokakuuta 2023, energiaköyhyydestä (EUVL L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj).
([24]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/955, annettu 10 päivänä toukokuuta 2023, sosiaalisen ilmastorahaston perustamisesta ja asetuksen (EU) 2021/1060 muuttamisesta (EUVL L 130, 16.5.2023, s. 1).
([25]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17).
([26]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1058, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 60).

— Asetuksen (EU) 2021/2115 ([27]) 73 artikla, jossa viitataan maaseudun kehittämiseen tehtäviin investointeihin.

ja

(2) Ne on valittu investointikohteiksi ennen vuotta 2025.

Jos lämmityskattiloiden taloudelliset kannustimet ovat osa edellä mainittuihin EU:n rahastoihin kuuluvia kansallisia tai alueellisia ohjelmia, jotka on **hyväksytty ennen 1. tammikuuta 2025**, niitä pidetään ennen kyseistä päivämäärää ”valittuina investointikohteina”.

Esimerkiksi EAKR:n ja koheesiorahaston tapauksessa tällä poikkeuksella tarkoitetaan investointeja maakaasukäyttöisiin lämmityskattiloihin, jotka ovat osa ennen 1. tammikuuta 2025 hyväksyttyä kansallista tai alueellista vuosien 2021–27 koheesiopolitiikan ohjelmaa ja jotka voivat saada tukea EAKR:stä tai koheesiorahastosta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1058 ([28]) mukaisesti.

Elpymis- ja palautumistukivälineen osalta tämä poikkeus koskee investointeja, jotka ovat osa kansallista elpymis- ja palautumissuunnitelmaa sellaisena kuin se on hyväksytty neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä.

YMP:n strategiasuunnitelmien mukaisten maaseudun kehittämisinvestointien osalta tällä poikkeuksella tarkoitetaan investointeja, jotka kuuluvat komission hyväksymiin kansallisiin YMP:n strategiasuunnitelmiin.

Poikkeuksen tarkoituksena on mahdollistaa kaikkien (ohjelmissa, suunnitelmissa ja niiden muutoksissa) ennen 1. tammikuuta 2025 sovittujen investointien loppuun saattaminen riippumatta siitä, milloin hankepyyntö ja kaikki myöhemmät vaiheet toteutetaan.

5. TULEVA MERKITYKSELLINEN OHJEISTUS

Komissio laatii ohjeita uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin uusista ja merkittävästi muutetuista säännöksistä kansallisen lainsäädännön osaksi saattamisen määräaikaa silmällä pitäen. Uudelleenlaaditun rakennusten energiatehokkuusdirektiivin 13 artiklan 8 kohdassa asetetun velvoitteen mukaisesti tähän sisältyy ohjeita siitä, mitä pidetään fossiilisia polttoaineita käyttävänä lämmityskattilana.

([27]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115, annettu 2 päivänä joulukuuta 2021, jäsenvaltioiden yhteisen maatalouspolitiikan nojalla laadittavien, Euroopan maatalouden tukirahastosta (maataloustukirahasto) ja Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavien strategiasuunnitelmien (YMP:n strategiasuunnitelmat) tukea koskevista säännöistä sekä asetusten (EU) N:o 1305/2013 ja (EU) N:o 1307/2013 kumoamisesta (EUVL L 435, 6.12.2021, s. 1).

([28]) Katso lisäohjeita osoitteesta QA00313.